

Keresés Keresés

- [Kezdőlap](#)
- [Szépirodalom](#)
 - [Vers](#)
 - [Próza](#)
 - [Dráma](#)
 - [Műfordítás](#)
- [Tanulmány/Kritika](#)
 - [Esszé/Tanulmány](#)
 - [Kritika/Recenzió](#)
 - [Interjú](#)
- [Testvérműzsák](#)
 - [Képzőművészet/Fotó](#)
 - [Színház/Film](#)
 - [Zene/Tánc](#)
- [Hírek/Események](#)
- [Pannon Tükör](#)
 - [Legfrissebb lapszám](#)
 - [Folyóirat archívum](#)
 - [A folyóirat története](#)
- [Pannon Írók Társasága](#)
 - [Megrendelés](#)
 - [Pannon Tükör-könyvek](#)
 - [Egyesület története](#)
 - [Mérlegek/Beszámolók](#)
 - [Alapszabály](#)
 - [Lapbejegyzés](#)
 - [Előterjesztések](#)
- [Kapcsolat](#)

« [Csontos Márta versei](#)

[Kállay Eszter beszámolója a JAK-táborról](#) »

Sze 23

Kintli Borbála kritikája

Kategória:

[Események](#), [Kritikák](#)

[Tóth Imre](#) által

1

[gresco](#)Kintli Borbála Csak történetek!?

Nincs madeleine, amibe bele lehetne harapni. Belemártani a teába, melyet a szokások ellenére az anya felkínált, és hagyni, hogy az emlékek átjárjanak. A prousti motívum helyett az emlékezésből kiábrándult, a realitások józanságával átítatott képpel indul Grescő Krisztián új könyve, a Jelmezbál (Az eltűnt idő nyomábanhoz hasonlóan „késleltetéssel”).

„Közelről más az arca, ismerős is, nem is, de hát egy kor felett minden arc egyforma, mindenki emlékeztet valakire, és senki sem az, akinek látszik. De ahogy a bajszos férfi a pálinkát kéri, az egészen ismerős. Szoloványinak olyan érzése van, mintha hallotta volna már valahol. Persze ilyen is van. Minden mindig volt már egyszer. És még lesz is. Hatvan fölött nem éri meglepetés az embert, hacsak az nem, hogy minden ugyanolyan.” (8. o.)

A Jelmezbál játszik az emlékezéssel, az emlékeztetéssel. A kibontakozó történetek alakjai vissza-visszatérnek, máskor csak kísértetiesen hasonlítanak – de nem egyeznek meg. Grescő műve lehetne novelláskötet, ahol a történetek különálló volta kap hangsúlyt, így a szereplők újra felbukkanása nem szükségszerű. Mégis egységében akarjuk látni, regényként próbáljuk olvasni, egymáshoz kapcsolni a szereplőket, azonosítani őket. Mennyiben releváns azonban elvárni a művet átívelő narratívát, a „nagy egészet”, egy olyan könyvtől, amely maga is mozaikként áll előttünk: egy családregegy mozaikjaként.

Az alcím (Egy családregegy mozaikjai) mint műfaj- és témamegjelölés éppen egy ilyen olvasatot provokál. Ennek következtében a fejezetek nem maradnak önálló történetek, egymáshoz kapcsolódnak, hogy végül kijöjjön egy családregegy. Miközben az elbeszéltek térben és időben több felé ágaznak, sok szálon egymáshoz fűződnek. A cselekményben bonyolult rokon kapcsolatok rajzolódnak ki, melyek mintha szándékosan követhetetlenül igyekeznének válni. A „hagyományos” családregegytől (már amennyiben létezik ilyen) eltérően nemcsak a több generációt átívelő monumentalitása miatt válik nehezen követhetővé az elbeszélés. A gyakori válások, a névváltoztatás még inkább kaotikussá teszik az emberi és családi viszonyokat. Némiképp bizarr, de nagyon is elképzelhető, ahogy a nő a válás után még megtartja volt férje felvett nevét. Legalább is egy ideig, amíg az újra nem házasodik...

Az állandóan alakuló, változó családi viszonyrendszerekbe nem könnyű behelyezkedni. A szereplők próbálják kialakítani saját identitásukat, megjelni a helyüket. Ennek érdekében elszakadnak a társadalom mikroközösségétől, családtól, amit értelmezhetünk egyfajta lázadásként. Más, a család múltjához képest idegen utakra térnek, és nagyon furán hat, mikor mégis szembe találkoznak régi valójukkal.

„Nem felel, hosszan hallgat, vár, nem történik semmi, szemernyi baja sincs vele, és meg is szokta már, hogy az egyszerű emberek inkább ismerik az apját a pékségeiről, mint a tanári pályáról vagy a sportsikereiről, ráadásul, ha az nincs, ő nem járhatott volna egyetemre, most mégis hallgat, valami bántja, nehéz másodpercek telnek el, és nem tudja miért van csöndben,

nem tud az okára gondolni, csak csodálkozik, milyen ostobán hangzik az, hogy Szél pék, pedig ő, nem hallgatta el, csak így alakult, hogy sohasem beszélt róla, más sem beszél a családjáról.” (149. o.)

Ezek a véletlen – talán sorsszerűnek mondható – találkozások azok, amelyek működésben tartják a történeteket, és amelyek a hézagok ellenére mégis igyekeznek egymáshoz kapcsolni a mozaikokat. A „Ki vagyok én?” kérdését nem lehet megválaszolni a regényben, mert egymástól élesen eltérő perspektívák bontakoznak ki, amelyek adhatnak ugyan egyéni válaszokat, de jelen esetben inkább elbizonytalanítanak. A kibontakozó sorsok mindegyike befejezetlen, melyre akár pont a másikkal való hirtelen találkozás mutat rá egy újabb fordulat értelmében.

Grecsó műve kapcsán beszélhetünk arról, a modernségből eredeztethető posztmodern, „poszt-posztmodern” tapasztalatról, mely az elidegenedés, elmagányosodás címszavai alatt foglalható össze. A kibontakozó sorsok legyenek bármily különbözőek egymástól, mégis összecsengenek. Közös a problémafelvetésük, a mélyükön a hiány munkál. Nem igazán tartozik senki, sehová. Függetlenül foglalkozásuktól, karrierjük sikerességétől, mintha mind arra lennének determinálva, hogy idővel ezt az ürt felismerjék. Tudva vagy tudatlanul, mintegy ez ellen küzdve próbálják felvenni egymással a kapcsolatot, megtörni a magányt, legalább egy kis időre. Az események, amelyek végül egymáshoz kötik az alakokat, hirtelenségük miatt csupán átmeneti kapcsolatot tudnak létrehozni. Váratlanul, előre kiszámíthatatlanul, akár egyetlen nagy szüneti szeretkezésre korlátozódik a csereterem tanári asztalán, ahol minden a helyzet alkalmosságára figyelmeztet.

A történetekben a testiség, az erotika egyre nagyobb szerepet játszik. A szexuális érintkezés azonban csak elfedni igyekszik az egyedüllétet, sok szépség nincsen benne. Társadalmi normák és szabályok általi tiltások között jönnek létre, illetve hiúsulnak meg – a feleség hirtelen felbukkanásának következtében vagy a másik fél jelzéseinek félreértelmezéséből fakadóan. Ez egyszerre tekinthető a Jelmezből esetében okozatnak és következménynek, melynek eredményeként a kirajzolódó kapcsolathálók beilleszthetők a felbomló, felbomlott családkép perspektívájába.

Grecsó könyve könnyen klisészerűvé válhatna: a modern széthulló család szemléletes reprezentációjává. Érthetnénk a célzást: igen, már nincs családrege (ha valaha volt is, már nincs), csak a mozaikok maradtak. A Jelmezből azonban elsősorban mégsem erről szól. Miközben a történetek mélyen könnyen érezhető a vázolt tapasztalat, a hangsúly eltolódik. Nem akarja erőltetni, reflektáltan közvetíteni azt, amit az alcím már rögzített, így az csupán jelzésszerű maradhat. A finom utalás, jól pozicionált értékítélet – akárcsak maga a cím: Jelmezből – tág értelmezési horizontot von be. Az interpretációs tartománynak nincsenek rögzítve a határai, elhelyezhetjük Grecsó könyvét Nádas Péter és Esterházy Péter műveihez képest, ezzel a családrege műfaján belül találni meg helyét, jelentőségét. A Jelmezből mégsem marad meg ezen a narratíván belül, talán nem akar versenyre kelní a nagy művekké lett családregegyekkel (mely szintén lehet burkolt állásfoglalás), a családrege műfaján való meditálás helyett, inkább egy olyan állandó párhuzamos értelmezést tart fenn, amely mellett egy eltérő olvasási mód kerülhet előtérbe. Amennyiben a fejezeteket egymástól különállóan kezeljük (mert lemondunk a kaotikus kapcsolatrendszerre való eligazodás igényéről), átadhatjuk magunkat a történetek anekdotikus jellegének, fanyar humorának. Az elbeszélések legyenek bármily meghökkentők, mégsem válnak elrugaskodottá. Olyan helyzeteket rögzítenek, melyek ismerősek, mert hétköznapi szituációkra épülnek, egyszerű emberi érzésekből fakadnak, amelyek gyakran kicsinyesek, közhelyesek, azonban épp ennek következtében hozzánk közelívé válnak.

„Egyszerre fedték be a sirt dupla műmárvány lappal, a koszorútartót ugyanannál a kovácsnál rendelték, középre nagyobb kampó, oldalra kisebb, de ott mindkét oldalra kell, aztán az egészet tessék mélyen lebetonozni, el ne lopják. A virágtartóban volt kicsi különbség, mert Ildikó szerint a kerek formájú nem szép, de hát mindenkinek a maga ízlése szerint való a jó, mert Márta szerint meg éppen a kerek a szép, árba ugyanannyi, mondták mindig, és nevettek, mikor ide jutottak, hogy ezt átbeszélték.” (91. o.)

A történeteknek ez a mélyen a hétköznapiakban való gyökerezése az, amely mégis akár Proust regényfolyamához is közelítheti a Jelmezből. Illúzióktól mentes társadalomkép vázolódik fel, amelyben minden lehetséges pátoz ellenére olyan mindennapi jelenségek ismerhetők fel, mint a látszat fenntartása és a sznobizmus.

Grecsó Krisztián: Jelmezből – egy családrege mozaikjai. Magvető, Bp., 2016.

A bejegyzéshez nincsenek címkék.

FOLYÓIRAT és KÖNYV RENDELÉS!

Hírek/Események

[Átalakítás](#)

22 ápr 2017

0

Kedves Olvasóink!

A Pannon Tükör Online átalakítás alatt áll.

[Tóth Norbert: Számítógép melletti beszélgetések, avagy kérdések egyszervi képzőművészekhez II.](#)

23 Már 2017

1

Tánczos György

Képzőművészeti pályám alakulásában nagyon fontos szerepet játszott, hogy a családukban volt valami, amit nevezhetünk kézügyességnek vagy rajzkészségnek- teljesen mindegy. Anyai dédnagyapám és nagyapám szenczi rajzkészséggel megáldott ember volt,
[...Bővebben](#)

[Kooosán Ildikó versei](#)

22 Már 2017

0

egy józan kötözködése

belül a lázongó értelem, kívül korfüggő álcaváz;
líftez a hangulat fenn, s a lenn között, szédül a
józan, bárhogya is vigyáz

részekre bontja sodrát a jelen; az [...Bővebben](#)

Archívum

- [2017. április](#)
- [2017. március](#)
- [2017. február](#)
- [2017. január](#)
- [2016. december](#)
- [2016. november](#)
- [2016. október](#)
- [2016. szeptember](#)
- [2016. augusztus](#)
- [2016. július](#)

Legutóbbi bejegyzések

- [Átalakítás](#)
- [Tóth Norbert: Számítógép melletti beszélgetések, avagy kérdések egerszegi képzőművészekhez II.](#)
- [Koosán Ildikó versei](#)
- [Tóth Norbert: Számítógép melletti beszélgetések, avagy kérdések egerszegi képzőművészekhez II.](#)
- [Varga Zoltán : Mű-lopás](#)

Címkefelhő

[Dráma](#) [Egyéb](#) [Események](#) [Esszé](#) [Interjú](#)
[Kritikák](#) [Képzőművészet](#) [Műfordítás](#) [Próza](#) [Színház](#)
[Tanulmányok](#) [Vers](#)

Naptár – a weboldal változtatásai

2017. április

h k s c p s v
1 2
3 4 5 6 7 8 9
10 11 12 13 14 15 16
17 18 19 20 21 [22](#) 23
24 25 26 27 28 29 30
[« Már](#)

Elérhetőségeink

Címünk:
Pannon Írók Társasága
Zalaegerszeg, Landorhegyi út 21.
Telefon:
06 92/951-513
E-mail:
pannontukor@gmail.com
Számlaszám:
75500258-10809415

Impresszum:

Pannon Tükör Online

8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi út
21.

Tel.: 06/92 951-513

E-mail: pannontukoronline@gmail.com
Tóth Imre online főszerkesztő
Csik Veronika online munkatárs
Szeles Judit online munkatárs
Debreceni Balázs online munkatárs

Copyright

Design: www.graffit.hu

- [Vissza a tetejére](#)

Meghajtja a [WordPress](#) és a [Graphene sablon](#).